Lietas arhīva Nr. A42-00770-23/8
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:1103.A420269522.3.S

Administratīvā rajona tiesa
Rīgas tiesu nams
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2023.gada 3.novembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Dace Grabovska,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2022.gada 8.septembra lēmuma Nr.30.4/22.11/4470 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) 2022.gada 30.maija lēmumu Nr.30.4/17.23/54456 (turpmāk – sākotnējais lēmums) (lietas 11.-20.lapa) pieteicējam /pers. A/ noteikts pienākums atlīdzināt budžetam SIA /Nosaukums A/ nokavētos nodokļu maksājumus 90 784,03 euro apmērā.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja dienesta ģenerāldirektoram (lietas 57.lapa).

Ar dienesta 2022.gada 8.septembra lēmumu Nr.30.4/22.11/4470 (turpmāk –Lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts (lietas 21.-34.lapa).

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Pieteicējs laikā no 2005.gada 29.novembra līdz 2021.gada 8.aprīlim bija komercsabiedrības valdes loceklis un viņa amata pienākumu pildīšanas laikā no 2019.gada 16.decembra sāka veidoties komercsabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi. Komercsabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi, kas izveidojušies pieteicēja amata pienākumu pildīšanas laikā, pēdējā amata pienākumu pildīšanas dienā 2021.gada 8.aprīlī bija 90 784,03 euro.

Nokavētie nodokļu maksājumi izveidojušies atbilstoši komercsabiedrības iesniegtajām deklarācijām un ziņojumiem, kā arī atbilstoši dienesta amatpersonas lēmumam par nodokļu audita rezultātiem, normatīvajos aktos noteiktajos termiņos un apmēros neveicot nodokļu maksājumus.

[1.2] Pēc dienesta amatpersonas 2018.gada 20.februāra lēmuma Nr.30.2-23.36.1/7260 par komercsabiedrības nodokļu audita veikšanu un dienesta amatpersonas 2019.gada 11.jūnija vēstules par nodokļu auditā konstatēto, kura nosūtīta pirms dienesta amatpersonas 2019.gada 5.jūlija lēmuma Nr.30.2-23.36.1/25426 par nodokļu audita rezultātiem komercsabiedrība 2019.gada jūnijā un decembrī atsavināja nekustamos īpašumus vismaz 47 370 euro vērtībā.

[1.3] Veicot lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piespiedu izpildi, komercsabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi nav iekasēti, dienesta rīcībā nav informācijas par tās mantu, uz kuru varētu vērst piedziņu nodokļu maksājumu parādu segšanai. 2021.gada 7.decembrī zvērināta tiesu izpildītāja Katrina Baltalksne noformējusi aktu Nr.00141/045/2021-AKT par piedziņas neiespējamību no komercsabiedrības, jo netika konstatēta komercsabiedrības kustama/nekustama manta vai naudas līdzekļi (tai skaitā uz komercsabiedrības vārda reģistrētos kontos kredītiestādēs), uz kuriem varētu vērst piedziņu.

[1.4] Pieteicējs kā parādnieka (komercsabiedrības) valdes loceklis nav izpildījis Maksātnespējas likumā noteikto pienākumu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

Ar dienesta amatpersonas 2021.gada 15.janvāra lēmumu Nr.32.1/8.59.2/1358 komercsabiedrība tika izslēgta no dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistra.

[1.5] Pieteicējam, piekrītot ieņemt un ieņemot komercsabiedrības amatpersonas amatu, bija jāapzinās ar komercsabiedrības vadīšanu un pārstāvēšanu saistītie pienākumi un tiesības, tostarp arī atbildība par to neizpildi, kā arī jāapzinās un jārēķinās ar iespējamajām sekām savu pienākumu pienācīgas neizpildes gadījumā.

No valdes locekļa ir sagaidāma saprātīga (ekonomiski pamatota un komerciālās apgrozības praksei atbilstoša) un kompetenta rīcība, apzinīga un uzcītīga amata pienākumu izpilde. Tas ietver arī valdes locekļa pienākumu kontrolēt uzņēmuma finansiālo stāvokli un ievērot normatīvos aktus, tostarp nodrošināt likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktā nodokļu maksātāja pienākuma noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus un nodevas izpildi, nepieļaujot nokavēto nodokļu maksājumu rašanos.

Ievērojot Komerclikuma 221.panta pirmo daļu, tieši pieteicējs kā komercsabiedrības valdes loceklis bija atbildīgs par šo summu savlaicīgu nomaksu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās ar pieteikumu tiesā (lietas 4.-6.lapa). Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Ieņēmumu gūšanas laikā SIA /Nosaukums A/ pastāvēja neizpildītas saistības pret kreditoriem, SIA /Nosaukums A/ iegūtos naudas līdzekļus novirzīja kreditoru prasījumu apmierināšanai. Kreditoru prasījumu neapmierināšanas gadījumā bija apdraudēta SIA /Nosaukums A/ saimnieciskās darbības turpināšana.

[2.2] Pieteicējs uzskata, ka laikā, kad viņš pildīja SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa pienākumus, nepastāvēja tiesisks pienākums iesniegt pieteikumu par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa uzsākšanu.

[2.3] Atbilstoši Maksātnespējas likuma 56. un 57.pantam komersanta kreditoriem ir noteiks pienākums iesniegt komersantam brīdinājumu par nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu, ko dienests nav izdarījis. Līdz šim tā bija ierasta prakse un pieteicējam bija tiesības paļauties uz valsts politikas konsekvenci un vienveidīgu tiesību normu piemērošanu un interpretāciju.

[2.4] Par kredītiestādēs vai pie maksājuma pakalpojumu sniedzējiem atvērto un slēgto kontu izrakstiem pieteicējs paskaidro, ka kopš 2021.gada 8.aprīļa pieteicējs vairs nav SIA /Nosaukums A/ valdes loceklis un pieteicējam nav SIA /Nosaukums A/ pārstāvības tiesības. Lai noskaidrotu, vai

SIA /Nosaukums A/ ir saglabājušies iepriekšminētie kontu izraksti papīra formā, ir nepieciešams papildu laiks.

[2.5] Attiecībā uz SIA /Nosaukums A/ aktīvu sarakstu (nemateriālos ieguldījumus un pamatlīdzekļus, iesniedzot pamatlīdzekļu uzskaites kartītes un pamatlīdzekļu sarakstu, ilgtermiņa ieguldījumus, debitorus, naudu u.c.) pieteicējs paskaidro, ka SIA /Nosaukums A/ grāmatvedības dokumenti glabājas pie otra SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa /pers. B/, tāpēc pieteicējam nav iespēju iesniegt šos dokumentus.

[2.6] SIA /Nosaukums A/ nodokļu parāds izveidojās uzņēmējdarbības riska rezultātā. Personu var uzskatīt par atbildīgu, ja nodokļu maksājuma nokavējums ir radies ar nodomu. Pieteicējam nekad nav bijis nodoms panākt situāciju, ka SIA /Nosaukums A/ izveidosies nodokļu maksājuma parāds, ko SIA /Nosaukums A/ nespēs atmaksāt.

[3] Dienests tiesai iesniegtajos paskaidrojumos (lietas 46.-48.lapa) pieteicēja pieteikumu neatzīst un uzskata par nepamatotu un noraidāmu, pamatojoties uz Lēmumā norādīto argumentāciju.

[4] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Minētā panta ceturtā daļa cita starpā noteic, ka tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs.

Ņemot vērā, ka pieteicējs pieteikumā nav lūdzis lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, *kā arī to, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmajai un ceturtajai daļai lietu izskata rakstveida procesā.*

Motīvu daļa

[5] Lietā ir strīds par to, vai dienests pamatoti noteicis pienākumu pieteicējam *atlīdzināt budžetam SIA /Nosaukums A/ nokavētos nodokļu maksājumus 90 784,03 euro apmērā.*

[6] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmā daļa noteic, ka dienestam ir tiesības uzsākt procesu par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no personas, kura ir bijusi šīs juridiskās personas valdes loceklis vai kura faktiski īsteno valdes funkcijas un uzdevumus laikā, kad attiecīgie nokavētie nodokļu maksājumi ir izveidojušies (turpmāk – valdes loceklis), ja tiek izpildīti visi turpmāk minētie kritēriji:

1) nokavēto nodokļu maksājumu summa pārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu;

2) lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu ir paziņots juridiskajai personai;

3) ir konstatēts, ka pēc tam, kad pieņemts lēmums par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu, nosūtīts paziņojums par datu atbilstības pārbaudes laikā konstatētajām konkrētajām neatbilstībām starp nodokļu maksātāja iesniegto informāciju un nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju, noformēts tematiskās pārbaudes akts, ja tematiskās pārbaudes laikā konstatēti būtiski pārkāpumi, kas liecina par izvairīšanos no nodokļu nomaksas, kā arī pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās juridiskā persona ir atsavinājusi sev piederošos aktīvus un valdes locekļa darbības vai bezdarbības rezultātā nav pilnā apmērā veikti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajos termiņos;

4) ir sastādīts akts par piedziņas neiespējamību;

5) juridiskā persona nav izpildījusi Maksātnespējas likumā noteikto pienākumu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām"61.panta pirmā daļa paredz, ja ir konstatēti šā likuma 60.panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji, dienests triju mēnešu laikā no akta par piedziņas neiespējamību sastādīšanas dienas rakstveidā brīdina juridisko personu un valdes locekli, kura pilnvaru laikā nokavētie nodokļu maksājumi izveidojušies, par to, ka tiek uzsākts process par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no attiecīgā juridiskās personas valdes locekļa. Brīdinājumā norāda periodu, par kādu iesniedzami pierādījumi saskaņā ar šā likuma 61.panta trešo daļu.

Minētā likuma 61.panta otrā daļa paredz, ja juridiskā persona vai valdes loceklis, kura pilnvaru laikā nokavētie nodokļu maksājumi izveidojušies, 15 dienu laikā pēc šā panta pirmajā daļā minētā rakstveida brīdinājuma paziņošanas iesniedz tiesā tiesiskās aizsardzības procesa vai maksātnespējas procesa pieteikumu, par to rakstveidā informējot dienestu, vai veic nokavēto nodokļu maksājumu nomaksu, dienests pēc tam, kad pieņemts tiesas nolēmums par tiesiskās aizsardzības procesa uzsākšanu vai nodokļu maksātāja maksātnespējas procesa pasludināšanu, vai dienests konstatējis, ka nokavēto nodokļu maksājumu samaksa veikta pilnā apmērā, ne vēlāk kā 10 darbadienu laikā pēc minēto faktu konstatācijas izbeidz procesu par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no juridiskās personas valdes locekļa.

Savukārt likuma „Par nodokļiem un nodevām" 61.panta trešā daļa noteic, ja pastāv objektīvi iemesli maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanai tiesā, kā arī pierādījumi tam, ka pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās juridiskās personas aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai, vai ir pierādījumi, kas apliecina, ka valdes loceklis nav atbildīgs par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un juridiskās personas aktīvu atsavināšanu (valdes locekļu pienākumu sadalījums, attaisnojoši iemesli u.tml.), valdes loceklis viena mēneša laikā pēc šā panta pirmajā daļā minētā brīdinājuma saņemšanas dienas informē dienestu, iesniedzot par periodu no dienas, kad nokavēto nodokļu maksājumu summa pārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, līdz akta par piedziņas neiespējamību sastādīšanas dienai, bet ne vairāk kā par viena gada periodu šādus dokumentus:

1) paskaidrojumu, kurā detalizēti norādīti objektīvi iemesli, kādēļ valdes loceklis savu pilnvaru laikā nebija iesniedzis juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā;

2) kredītiestādēs vai pie maksājumu pakalpojumu sniedzēja atvērto un slēgto kontu izrakstus, kuros norādīta arī informācija par bankas konta pārskata perioda sākuma atlikumu un beigu atlikumu, kā arī paskaidrojumu un attaisnojuma dokumentu par katru veikto maksājumu, kura summa pārsniedz 500 *euro*, izņemot paskaidrojumu par maksājumiem, kas ir nodokļu maksājumi valsts vai pašvaldības budžetā;

3) paskaidrojumu, detalizēti uzskaitot juridiskās personas aktīvus (nemateriālos ieguldījumus, pamatlīdzekļus, ieguldījuma īpašumus, bioloģiskos aktīvus, ilgtermiņa finanšu ieguldījumus, krājumus, pārdošanai turētus ilgtermiņa ieguldījumus, debitorus, īstermiņa finanšu ieguldījumus, naudu) un to vērtību dienā, kad nokavēto nodokļu maksājumu apmērs pārsniedza 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, un dienā, kad dienests sastādīja aktu par piedziņas neiespējamību. Uzskaitot debitorus, fiziskajai personai norādāms vārds, uzvārds, personas kods, juridiskajai personai — nosaukums, reģistrācijas numurs un debitoru saistību apmērs;

4) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka juridiskās personas aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai;

5) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka valdes loceklis nav atbildīgs par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un juridiskās personas aktīvu atsavināšanu.

No minētajām tiesību normām izriet, ka, lai varētu uzsākt komercsabiedrības nesamaksāto nodokļu piedziņas procesu no konkrētās komercsabiedrības amatpersonas, kuras darbības laikā radies nodokļu parāds pret valsts budžetu, ir nepieciešams konstatēt visus likuma „Par nodokļiem

un nodevām" 60.panta pirmajā daļā noteiktos kritērijus, tostarp to, ka ir sastādīts akts par piedziņas neiespējamību. Akts par piedziņas neiespējamību tiek sastādīts, ja dienesta veikto piedziņas darbību rezultātā tiek konstatēts, ka komercsabiedrībai nav mantas, pret ko vērst piedziņu. Tātad, pirms uzsākt juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanas procesu no konkrētās juridiskās personas amatpersonas, dienestam jāveic visas nepieciešamās darbības, lai nokavētos nodokļu maksājumus piedzītu no paša parādnieka – juridiskās personas. Un tikai tādā gadījumā, kad tas objektīvi nav iespējams un kad iestājas visi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmajā daļā paredzētie kritēriji, dienests ir tiesīgs vērsties pret šīs juridiskās personas valdes locekli, kura amata pilnvaru laikā un kura darbības (bezdarbības) rezultātā juridiskajai personai izveidojās attiecīgais nodokļu parāds. Valdes locekļa amata atstāšana nav instruments, ar kura palīdzību izvairīties no komercsabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanas valsts budžetam procesa.

Līdz ar to izskatāmajā lietā ir noskaidrojams, vai ir iestājušies visi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmajā daļā noteiktie kritēriji, lai *SIA /Nosaukums A/* nokavētos nodokļu maksājumus piedzītu no pieteicēja.

[7] No lietas materiāliem tiesa konstatē un secina turpmāko.

[7.1] Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs no 2005.gada 29.novembra līdz 2021.gada 8.aprīlim bija komercsabiedrības vienīgais valdes loceklis (*lietas 219.lapa*). Tāpat lietā nav strīda par to, ka nodokļu parāds *SIA /Nosaukums A/ sāka veidoties no 2019.gada 16.decembra, ka 2020.gada 2.janvārī SIA /Nosaukums A/ nodokļu parāds pārsniedza 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, kā arī uz 2021.gada aprīli (pieteicēja kā valdes locekļa amata pienākumu pildīšanas pēdējā diena) sasniedza 90 784,03 euro.*

[7.2] Ar 2018.gada 20.februāra lēmumu Nr.30.2-23.36.1/7260 (*lietas 64.lapa*) dienests nolēma *SIA /Nosaukums A/* veikt nodokļu auditu. Pēc lēmuma par *SIA /Nosaukums A/* nodokļu audita uzsākšanu, 2019.gada 11.jūnijā Elektroniskās deklarēšanās sistēmā pieteicējai nosūtīta informācija par komercsabiedrības nodokļu auditā konstatēto (*lietas 66.-84.lapa*) , 2019.gada 18.jūnijā *SIA /Nosaukums A/* nodokļu audita ietvaros notikusi nobeiguma saruna, kurā piedalījies tās valdes loceklis pieteicējs (*lietas 85.-86.lapa*). Pirms 2019.gada 5.jūlija dienesta amatpersonas lēmuma Nr.30.2-23.36.1/25426 par nodokļu audita rezultātiem (*lietas 88.-136.lapa*), *SIA /Nosaukums A/* 2019.gada 17.jūnijā ir atsavinājusi tai piederošu aktīvu (nekustamo īpašumu). Tāpat 2019.gada 12. un 13.decembrī ir atsavinājusi tai piederošu aktīvu (nekustamo īpašumu). Konkrēti, nekustamais īpašums /adrese A/ (kadastra Nr./numurs A/) ar 2019.gada 17.jūnija pirkuma līgumu atsavināts /pers. C/ par 29 000 *euro* (*lietas 176.-177.lapa*); nekustamā īpašuma /adrese B/ (kadastra Nr./numurs B/) 9/10 domājamās daļas ar 2019.gada 12.decembra pirkuma līgumu atsavinātas SIA /Nosaukums B/, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, par 16 533 *euro* (*lietas 156.lapa*) un 1/10 domājamā daļa ar 2019.gada 13.decembra pirkuma līgumu atsavināta SIA /Nosaukums B/ par 1837 *euro* (*lietas 156.lapas reverss*).

Tādējādi secināms, ka *SIA /Nosaukums A/* 2019.gada jūnijā (pirms dienesta lēmuma pieņemšanas audita lietā) un decembrī atsavināja nekustamos īpašumus vismaz 47 370 *euro* vērtībā. Turklāt lietas materiālos neatrodas pieteicēja skaidrojums par *SIA /Nosaukums A/ īpašuma atsavināšanas ekonomisko pamatojumu, atsavināšanas mērķi, iegūto līdzekļu izlietojuma mērķi. Vienlaicīgi konstatējams, ka radušos nodokļu parāds valsts budžetam no konkrētās summas nav segts.*

Ar dienesta 2020.gada 25.februāra lēmumu Nr.30.4-4.7.2/14301 nolemts piedzīt SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumus 52 819,24 *euro* (*lietas 60.-62.lapa*).

SIA /Nosaukums A/ nekustamā īpašuma /adrese A/, ieguvējs /pers. C/ 2019.gada 22.oktobrī sniedza paskaidrojumu dienestam, ka ir personīgi pazīstams ar pieteicēju, kurš piedāvājis iegādāties *SIA /Nosaukums A/* īpašumu /pers. C/. Paskaidrojumam pielikumā pievienots 2019.gada 17.jūnija pirkuma līgums, 2019.gada 25.jūnija aizdevuma līgums Nr.EZ-25.06.2019 un izdrukas no bankas konta par veiktajiem pārskaitījumiem (*lietas 175.-179.lapa*).

Ar dienesta amatpersonas 2022.gada 25.februāra brīdinājumu Nr.30.4-17.23/17.23/31203 (*lietas 165.-166.lapa*) par administratīvā procesa uzsākšanu komercsabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanai budžetam, kas pieteicējam nosūtīts, izmantojot Elektronisko deklarēšanās sistēmu, pieteicējs brīdināts, ka tiek uzsākts administratīvais process par komercsabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no pieteicēja, kurš bija komercsabiedrības valdes loceklis laikā, kad izveidojās attiecīgie komercsabiedrības nokavētie nodokļu maksājumi.

Tāpat SIA /Nosaukums A/ ar dienesta amatpersonas 2022.gada 25.februāra brīdinājumu Nr.30.4-17.23/17.23/31198 (*lietas 162.-163.lapa*) par administratīvā procesa uzsākšanu komercsabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanai budžetam brīdināta, ka tiek uzsākts administratīvais process par komercsabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no valdes locekļa - pieteicēja.

Vienlaicīgi tieši no pieteicēja 2022.gada 28.marta paskaidrojuma dienestam (lietas 168.lapa) izriet (atbilde uz dienesta 2022.gada 25.februāra brīdinājumu „Par administratīvā procesa uzsākšanu SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam"), ka lēmums par SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu nodokļu maksātājam paziņots 2020.gada 25.februārī, savukārt brīdinājums pamatots ar 2019.gada 17.jūnijā un 2019.gada 12.decembrī SIA /Nosaukums A/ noslēgtajiem darījumiem par nekustamā īpašuma atsavināšanu.

Tātad secināms, ka nav pamatots pieteicēja arguments, ka dienests SIA /Nosaukums A/ nav informējis, brīdinājis par nodokļu parāda, kas pārsniedz 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu, esību. Lietā esošie pierādījumi liecina par pretējo. Tāpat tiesa nekonstatē pārkāpumus dienesta rīcībā, kas izpaudās kā nekonsekventa un nevienveidīga tiesību normu piemērošana un interpretācija. Vienlaicīgi dienests ir izpildījis likuma „Par nodokļiem un nodevām"61.panta prasības, informējot pieteicēju par SIA /Nosaukums A/ nodokļu piedziņu.

Līdz ar to tiesa atzīst, ka ir izpildījies likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 1.un 2.punktā norādītais pamats, kas dienestam piešķir tiesības uzsākt procesu par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no personas, kura ir bijusi šīs juridiskās personas valdes loceklis. Vienlaicīgi tiesa konstatē arī likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 5.punkta iestāšanos, ka tieši pieteicējs kā valdes loceklis ir atbildīgs par SIA /Nosaukums A/ nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un juridiskās personas aktīvu (nekustamo īpašumu) atsavināšanu.

[7.3] Veicot lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piespiedu izpildi, SIA /Nosaukums A/ nokavētie nodokļu maksājumi nav iekasēti, dienesta rīcībā nav informācijas par tās mantu, uz kuru varētu vērst piedziņu nodokļu maksājumu parādu segšanai. 2021.gada 7.decembrī zvērināta tiesu izpildītāja Katrina Baltalksne noformējusi aktu Nr.00141/045/2021-AKT (lietas 160.lapas reverss) par piedziņas neiespējamību no SIA /Nosaukums A/, jo netika konstatēta SIA /Nosaukums A/ kustama/nekustama manta vai naudas līdzekļi (tai skaitā uz komercsabiedrības vārda reģistrētos kontos kredītiestādēs), uz kuriem varētu vērst piedziņu.

Iegūstot informāciju par SIA /Nosaukums A/ norēķinu kontiem kredītiestādēs, konstatēts, ka 2019.gada 31.jūlijā tās sniegtajā atbildē dienestam (lietas 180.lapa) norādīts, ka komercsabiedrības vienīgie aktīvie konti ir norēķinu sistēmā „Paysera UAB". Norēķinu konti AS „Citadele banka" ir bloķēti, pēdējie darījumi veikti 2017.gada septembrī.

SIA /Nosaukums A/ elektroniskajā naudas iestādē „Paysera UAB" atvērti konti Nr./Konta numurs A/ un Nr./Konta numurs B/.

No konta Nr./Konta numurs A/ izraksta par laiku no 2019.gada 1.marta līdz 2019.gada 11.martam (*lietas 183.-184.lapa*) izriet, ka debeta apgrozījums bija 12 693,78 *euro*, kredīta apgrozījums 13 729,89 *euro* un gala bilance 2279,71 *euro*, bet par laiku no 2019.gada 12.marta līdz 2019.gada 31.martam (*lietas 181.-182.lapa*) debeta apgrozījums bija 22 964,25 *euro*, kredīta apgrozījums 22 988,25 *euro* un gala bilance 2303,71

euro.

Tāpat no konta Nr./Konta numurs A/izraksta par laiku no 2019.gada 1.jūnija līdz 2019.gada 22.jūlijam (*lietas 185.-188.lapa*) izriet, ka debeta apgrozījums bija 104 803,52 *euro*, kredīta apgrozījums bija 103 625,88 *euro* un gala bilance 81,03 *euro*.

No konta Nr./Konta numurs B/ izraksta par laiku no 2019.gada 12.marta līdz 2019.gada 31.martam (*lietas 184.lapa*) debeta apgrozījums bija 609,79 *euro*, kredīta apgrozījums 700 *euro* un gala bilance 170,39 *euro*.

Tāpat no konta Nr./Konta numurs B/izraksta par laiku no 2019.gada 1.jūnija līdz 2019.gada 22.jūlijam (*lietas 189.lapa*) izriet, ka debeta apgrozījums bija 1491,75 *euro*, kredīta apgrozījums bija 1280 *euro* un gala bilance 4,95 *euro*.

No konstatētā secināms, ka ir izpildījies likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 3. un 4.punktā noteiktais priekšnoteikums komercsabiedrības parāda piedziņas vešanai no tās amatpersonas, konkrēti, dienests pamatoti konstatējis, ka pēc tam, kad pieņemts lēmums par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu, pēc nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanās *SIA /Nosaukums A/* ir atsavinājusi sev piederošos aktīvus un valdes locekļa darbības vai bezdarbības rezultātā nav pilnā apmērā veikti juridiskās personas nokavētie nodokļu maksājumi likumā noteiktajos termiņos, kā arī zvērināts tiesu izpildītājs ir sastādījis aktu par piedziņas neiespējamību no *SIA /Nosaukums A/*.

[7.4] Pieteicējs uzskata, ka laikā, kad viņš pildīja SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa pienākumus, nepastāvēja tiesisks pienākums iesniegt pieteikumu par SIA /Nosaukums A/ maksātnespējas procesa uzsākšanu. Tāpat pieteicēja ieskatā SIA /Nosaukums A/ nodokļu parāds izveidojās uzņēmējdarbības riska rezultātā. Pieteicējs skaidro, ka personu var uzskatīt par atbildīgu, ja nodokļu maksājuma nokavējums ir radies ar nodomu. Pieteicējam nekad nav bijis nodoms panākt situāciju, ka SIA /Nosaukums A/ izveidosies nodokļu maksājuma parāds, ko SIA /Nosaukums A/ nespēs atmaksāt.

Vērtējot pieteicēja argumentus, tiesa norāda turpmāko.

[7.4.1] No lietas materiāliem redzams, ka dienests brīdinājuma formā informējis pieteicēju par *SIA /Nosaukums A/ izveidojušos nodokļu parādu, kā arī par faktu, ka atsavināti SIA /Nosaukums A/ aktīvi. Vienlaicīgi* dienests norādījis, ka gadījumā, ja pastāv objektīvi iemesli maksātnespējas procesa pieteikuma neiesniegšanai tiesā, kā arī pierādījumi tam, ka *SIA /Nosaukums A/* aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai, vai ir pierādījumi, kas apliecina, ka pieteicējs nav atbildīgs par *SIA /Nosaukums A/* nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un aktīvu atsavināšanu, šādi pierādījumi iesniedzami dienestam. Turklāt ar brīdinājumu pieteicējam lūgts viena mēneša laikā pēc brīdinājuma saņemšanas dienas iesniegt dienestam par laiku no 2020.gada 2.janvāra līdz 2021.gada 2.janvārim šādus dokumentus:

1) paskaidrojumu, kurā detalizēti norādīti objektīvi iemesli, kādēļ pieteicējs savu pilnvaru laikā nav iesniedzis komercsabiedrības maksātnespējas procesa pieteikumu tiesā;

2) kredītiestādēs vai pie maksājumu pakalpojumu sniedzējiem atvērto un slēgto kontu izrakstus, kuros norādīta arī informācija par konta pārskata perioda sākuma atlikumu un beigu atlikumu, kā arī paskaidrojumu un attaisnojuma dokumentu par katru veikto maksājumu, kura summa pārsniedz *500 euro*, izņemot paskaidrojumu par maksājumiem, kas ir nodokļu maksājumi valsts vai pašvaldības budžetā;

3) paskaidrojumu, detalizēti uzskaitot juridiskās personas aktīvus (nemateriālos ieguldījumus un pamatlīdzekļus, iesniedzot pamatlīdzekļu uzskaites kartītes un pamatlīdzekļu sarakstu, ilgtermiņa ieguldījumus, debitorus, naudu u.c.) un to vērtību 2020.gada 2.janvārī un 2021.gada 7.decembrī. Uzskaitot debitorus, fiziskajai personai norādāms vārds, uzvārds, personas kods, juridiskajai personai – nosaukums, reģistrācijas numurs un debitoru saistību apmērs;

4) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka juridiskās personas aktīvu atsavināšana atbilst ekonomiskajai būtībai;

5) paskaidrojumu, kuram pievienoti pierādījumi, ka pieteicējs nav atbildīgs par komercsabiedrības nokavēto nodokļu maksājumu izveidošanos un komercsabiedrības aktīvu atsavināšanu.

No lietas materiāliem konstatējams, ka *pieteicējs* uz nosūtīto brīdinājumu atsaucās un iesniedza dienestam *2022.gada 28.marta paskaidrojumu* (*lietas 168.lapa*), paužot savu pozīciju, ka nebija pamata maksātnespējas procesa uzsākšanai SIA /Nosaukums A/, jo neviens no kreditoriem nebija norādījis uz parādsaistību esību, kas pārsniegtu Maksātnespējas likuma 57.pantā norādīto summu 4268 *euro*. No lietas materiāliem jau iepriekš konstatēts, ka tieši dienests bija informējies SIA /Nosaukums A/ par nodokļa parāda esību, kas pārsniedz 50 Latvijas republikā noteikto minimālo mēnešalgu apjomu.

[7.4.2] Kā papildus apstāklis no lietas materiāliem konstatējams, ka dienesta amatpersona 2020.gada 23.decembrī komercsabiedrībai nosūtīja brīdinājumu Nr.32.1/3884 (*lietas 170.-171.lapa*) par izslēgšanu no dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistra, jo SIA /Nosaukums A/ neiesniedza pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju par 2020.gada oktobri. Ar dienesta amatpersonas 2021.gada 15.janvāra lēmumu Nr.32.1/8.59.2/1358 (*lietas 173.-174.lapa*) komercsabiedrība tika izslēgta no dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistra.

2022.gada 2.maijā, izmantojot Elektronisko deklarēšanās sistēmu, pieteicējam tika nosūtīts uzaicinājums Nr.30.4/17.23/47186 (*lietas 191.lapa*) par iepazīšanos ar lietas materiāliem un par atkārtotu viedokļa sniegšanu, kurā norādīts, ka ir konstatēts apstākļu kopums, saskaņā ar kuru dienestam ir tiesības uzsākt administratīvo procesu par *SIA /Nosaukums A/* nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no pieteicēja un pieteicējs aicināts izmantot tiesības attālināti iepazīties ar administratīvā procesa lietas materiāliem par *SIA /Nosaukums A/* nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no pieteicēja un sniegt viedokli un/vai papildinājumus, precizējumus, paskaidrojumus par tiem.

Pieteicējs uz uzaicinājumu neatsaucās un savu viedokli un/vai papildinājumus, precizējumus, paskaidrojumus dienestam neiesniedza.

[7.4.3] Pieteikumā pieteicējs paskaidro, ka *kopš 2021.gada 8.aprīļa pieteicējs vairs nav SIA /Nosaukums A/ valdes loceklis un pieteicējam nav SIA /Nosaukums A/ pārstāvības tiesības. Lai noskaidrotu, vai SIA /Nosaukums A/ ir saglabājušies dienesta prasītie kontu izraksti papīra formā, ir nepieciešams papildu laiks, lai sagatavotu informāciju par kredītiestādēs vai pie maksājuma pakalpojumu sniedzējiem atvērto un slēgto kontu izrakstiem.* Vienlaicīgi no lietas materiāliem konstatējams, ka tādus pieteicējs nav iesniedzis ne dienestam, ne tiesai. Savukārt attiecībā uz SIA /Nosaukums A/ aktīvu sarakstu (nemateriālos ieguldījumus un pamatlīdzekļus, iesniedzot pamatlīdzekļu uzskaites kartītes un pamatlīdzekļu sarakstu, ilgtermiņa ieguldījumus, debitorus, naudu u.c.) pieteicējs paskaidro, ka SIA /Nosaukums A/ grāmatvedības dokumenti glabājas pie otra SIA /Nosaukums A/ valdes locekļa /pers. B/, tāpēc pieteicējam nav iespēju iesniegt šos dokumentus. No lietas materiāliem redzams, ka dienests, piemērojot objektīvās izmeklēšanas principu, pierādījumus ir ieguvis pats.

[7.4.4] No pieteikuma un apstrīdēšanas iesnieguma izriet pieteicēja pozīcija, ka SIA /Nosaukums A/ ieņēmumu gūšanas laikā pastāvēja neizpildītas saistības pret kreditoriem, tāpēc SIA /Nosaukums A/ iegūtos naudas līdzekļus novirzīja kreditoru prasījumu apmierināšanai. Kreditoru prasījumu neapmierināšanas gadījumā bija apdraudēta SIA /Nosaukums A/ saimnieciskās darbības turpināšana. Tiesa šādam pieteicēja argumentam var piekrist tikai daļā par pienākumu segt kreditoru prasījumus. Vienlaicīgi norādāms, ka minētais neatbrīvoja SIA /Nosaukums A/ no saistību izpildes pret visiem kreditoriem, tajā skaitā arī pret valsti, kas nodokļu parāda izveidošanās gadījumā kļuva par vienu no SIA /Nosaukums A/ kreditoriem. Turklāt norādāms, ka ikviena komersanta pienākums ir noteiktajā termiņā un pilnā apmērā nomaksāt nodokļus. Tas tieši ir noteikts likuma „Par nodokļiem un nodevām" 15.panta pirmās daļas 1. un 2.punktā. Tātad ikvienai juridiskās personas amatpersonai ir jārīkojas godprātīgi un jāpilda tiesību normās noteiktie pienākumi, tostarp juridiskās personas vārdā jāmaksā nodokļi pilnā apmērā un savlaicīgi. Ja šāds pienākums netiek izpildīts, tiek aizskartas visas sabiedrības intereses, jo nodokļu ieņēmumi tiek izmantoti visas sabiedrības vajadzību un

labklājības nodrošināšanai. Tomēr ne katrs gadījums, kad persona nesamaksā normatīvajos aktos noteiktos nodokļus termiņā un pilnā apmērā, ir uzlūkojams kā personas negodprātīga rīcība, kuras nolūks ir izvairīties no nodokļu nomaksas vai nepamatoti gūt labumu uz valsts budžeta rēķina.

Jau iepriekš spriedumā konstatēts, ka, nesagaidot nodokļu audita lēmumu lietā, pieteicējs kā *SIA /Nosaukums A/ amatpersona atsavināja komercsabiedrības īpašumu, kas neatbilst godprātīgai amatpersonas rīcības definīcijai, turklāt nesniedzot dienestam paskaidrojumus par iegūto naudas līdzekļu izlietojumu (paskaidrojumā norādīts vispārīgi, ka naudas līdzekļi novirzīti kreditoru prasījumu apmierināšanai).*

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.pantā paredzētais tiesiskais regulējums, proti, izveidot mehānismu, kas paredz dienestam tiesības pieprasīt, lai valdes loceklis sedz juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu saistības (sk. *12.Saeimas likumprojekta Nr.98/Lp12 „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām"" anotācijas 2.punktu*). Kā atzinusi Satversmes tiesa, šis tiesiskais regulējums ir vērsts uz to, lai efektīvi atgūtu juridiskās personas laikus nesamaksātos nodokļus, un tāpēc ir pieņemts sabiedrības labklājības interesēs. Normās ietverts īpašs mehānisms attiecībā uz valdes locekļiem, lai sekmētu godprātīgu nodokļu maksājumu veikšanu un veicinātu nodokļu iekasēšanas efektivitāti (*Satversmes tiesas 2016.gada 15.novembra sprieduma lietā Nr.2015-25-01 11.2.apakšpunkts*). Satversmes tiesa arī atzinusi, ka, pastāvot šādam regulējumam, valdes loceklis apzinās sekas, kas izriet no tā, ka nav pildīts likumā noteiktais pienākums ar pienācīgu rūpību vadīt kapitālsabiedrības ikdienas darbu, un rīkosies atbildīgāk, savukārt ilgtermiņā uzlabo gan nodokļu iekasēšanas efektivitāti, gan uzņēmējdarbības vidi (*Satversmes tiesas 2016.gada 15.novembra sprieduma lietā Nr.2015-25-01 11.3.1.apakšpunkts*) (sk. *Senāta 2023.gada 19.jūlija Rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.A420148222, SKA-662/2023 2.punktu ECLI:LV:AT:2023:0719.A420148222.9.L*).

Kā to pamatoti Lēmumā konstatējis dienests, *SIA /Nosaukums A/ sāka veidoties nodokļu parādi jau no 2019.gada 16.decembra, kas 2020.gada 2.janvārī pārsniedza 50 Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu kopsummu.* Vienlaicīgi no Tiesu informatīvās sistēmas datiem, kā arī lietas materiāliem konstatējams un lietā nav strīda par to, ka *SIA /Nosaukums A/* maksātnespējas procesa pieteikumu nebija un nav iesniegusi, kas liecina par likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktā kritērija iestāšanos, jo pieteicējs kā amatpersona nav rīkojies, lai sekmētu godprātīgu nodokļu maksājumu veikšanu pret valsti.

[8] 2014.gada 17.decembra likumprojekta „Grozījumi likumā „Par nodokļiem un nodevām"" anotācijā norādīts, ka, pieņemot normas par juridiskās personas nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu, likumdevēja mērķis bija paaugstināt nodokļu iekasēšanas un administrēšanas efektivitāti, kā arī paaugstināt juridisko personu esošo vai bijušo valdes locekļu atbildības līmeni attiecībā uz juridiskās personas nodokļu un citu obligāto maksājumu samaksu valsts vai pašvaldību budžetā un citu tai normatīvajos aktos noteikto pienākumu izpildi.

Valsts budžeta intereses ir visas sabiedrības intereses, kurās ietilpst visu nodokļu maksātāju likumpaklausība attiecībā pret nodokļu saistību pildīšanu. Tādējādi labums, ko sabiedrība iegūs, uzliekot pieteicējam pienākumu atlīdzināt *SIA /Nosaukums A/* nokavētos nodokļu maksājumus, ir lielāks nekā pieteicēja tiesību vai tiesisko interešu ierobežojums.

Apkopojot iepriekš sprieduma [7] punktā konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka izskatāmajā gadījumā ir izpildījušies visi likuma „Par nodokļiem un nodevām" 60.panta pirmās daļas kritēriji procesa veikšanai par *SIA /Nosaukums A/* nokavēto nodokļu maksājumu atlīdzināšanu budžetam no pieteicēja.

Ņemot vērā minēto un izvērtējot Lēmumu kopumā, tiesa secina, ka Lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu, bet pieteicēja pieteikums ir noraidāms.

[9] Tiesa papildus norāda, tiesai nav pienākuma atbildēt uz pilnīgi visiem procesa dalībnieku izteiktajiem argumentiem, vien tiem, kuriem ir būtiska nozīme lietā (*Senāta 2019.gada 5.jūlija sprieduma lietā Nr.A420204717 10.punkts*). Tiesa ir atbildējusi uz būtiskajiem pieteicēja argumentiem lietā, bet uz pārējiem, kam nav nozīmes no tiesību viedokļa, procesuālās ekonomijas nolūkā atbildes nesniegs.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Valsts ieņēmumu dienesta 2022.gada 8.septembra lēmuma Nr.30.4/22.11/4470 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Grabovska